د) معنای مختار در «ضلّ»؛ ضاد تشتت و لام حرکت و تداوم

خب، روی این معنا در «ضلّ»، اول ضاد است، بعد لام است. از مکان ضاد که یک نحو تفرق و عدم اجتماع است به استرسال وصل می‌کند. آقای حسن جبل می‌گوید که در «ضلّ‌الماء فی اللبن»، آب ابتدا به این صورت بود و بعد در دل آن پخش شد و استرسال پیدا کرد. خب، به این صورت معنا کنید و بگویید وقتی یک چیزی می‌خواهد ادامه پیدا کند ... . البته موارد بیشتر ضاد باید بررسی شود. بیست و هشت معنایی که برای حروف ارائه داده است، تمامش قابل بحث است. یعنی چه بسا شما به‌معنای بهتری برسید.

علی ای حال، استرسالی که در ضاد هست، این احتمال را دارد. احتمالی که بنده عرض می‌کنم این است: یعنی یک نحو تشتتی در حال ادامه دادن باشد. ضالّ‌چه کسی است؟؛ کسی است که با اینکه جاده را نمی‌داند و راه دستش نیست، همینطور می‌رود. هائم علی وجهه است. ضالّ‌این است. لامش برای این است که ادامه می‌دهد، اما ضادش برای این است که یک محور روشنی هم ندارد. متشتت و متفرق است. در روایات، دو مورد از «ضلّت العقول» برخورد کردم. می‌خواستم آن را توضیح بدهم که نشد.

شاگرد: ... .

استاد: آقای حسن جبل می‌گوید لام به‌معنای امتداد و استرسال و رها شدن و رفتن است. اینجا که می‌رسید، می‌بینید حرف ایشان مبهم است. هر کسی هم که بخواهد حرفش را به کرسی بنشاند، به بافندگی رو می‌آورد. ولی مآل این بافندگی‌ها به این خاطر است که خیلی از قواعد را نمی‌داند. اگر مجموع قواعد دست کسی بیاید، سریع جواب می‌دهد.

عدم توجه به معنای حرکات، نقص کار حسن جبل

این را هم عرض کنم؛ معجم ایشان از حرکات غض نظر کرده است. ما می‌خواهیم بگوییم حرکات هم دخالت دارد اما در معجم ایشان تنها حروف کار شده است. این هم یکی از نقص های معجم است؛ در معجم ایشان به حرکات عنایت نشده است و حال اینکه دخیل است.

و الحمدللّه ربّ‌العالمین و صلّی اللّه علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.

بازبینی #2
ایجاد شده 15 ژانویه 2025 14:12:30 توسط ... .
به روزرسانی شده 12 فوریه 2025 15:39:44 توسط ... .